

ANY IV

NÚM. 158

BARCELONA 4 SEPTEMBRE 1891

Copia fot. de A. Esplugas

Com sé que n' hi ha que diuen
que si tinch ó si no tinch,
me poso aixís, perque vegin
que no porto res postís.

CRÓNICA

A PESAR de la bona disposició que han adoptat alguns Governadors de província sobre la prohibició dels jochs d' etzar, en totas las Administracions continuan venentse dècims de la lotería, y fá alguns días que ja han comensat á treure 'l nás los bitllets de la rifa de Nadal.

¿Perqué no 's prohibeix també la lotería?

¿No es un joch d' etzar com los altres?

A la *ruleta*, al *monte*, etc., son molts los homes que s' hi embruteixen y arruinan, y per xó 'l Govern ab molta paternitat los prohibeix.

Pero á la rifa nacional tothóm s' hi fá rich; ab ella los espanyols surten de la miseria guanyantsi 'l pá de la familia, y per aquest motiu l' Estat, que sempre mira pel bé de sos administrats la permet y la apoya quedantse de passada una *infima* prima per gastos de moléstia ó correatge.

Per forsa ha de ser aquest son *calécul proteccionista*, perquè si no fos aixís, ¿cóm se compendria que 's trenqués lo cervell un ministre de tant en quan discorrent alguna nova combinació, tot á fi y á efecte de proporcionar més medis de enriqueirse al poble?

Lo Govern, ab molt bon tino, no deixa jugar als prohibits, pero li agrada que tots los espanyols comprin dècims de la lotería.

Per protegir la Hisenda sens dapte.

Donchs en lo meu concepte, ni l' un ni l' altre deu-ria permetrers, y aixís podria abolirse la paraula "Joch," que vé á sér lo butxí de gran nombre de familias.

***
Russia y Fransa son molt amigas. Ja han oblidat respectivament l' entrada de Napoleón á Moscou.

Y ara se menjan á petóns.

Sobretot los francesos, que quan volen son més ridículs que ningú á pesar de trovarhi á tothom, fan unas demostracions *enragés* de inmensa simpatía, de deliri nacional, als seus *frères* los russos.

Lo poble baix, durant aquestos días de entusiasme, cridava ab alarits de *cheveau* aixís que veyá algo que fes olor á Russia. Per exemple; llensava un *vival* devant d' una cartera ab pell d' aquell país y entonava la Marsellesa aixís que veyá un *rús* penjat als aparadors d' alguna sastreria.

La pobra *Marsellesa* avuy á Fransa ja está destinada á servir de tot. Barrejada ab l' himne rus aquestos días s' ha tocat á *tutti plé* per carrers y plassas de París y Sant Petersburg, porque á Russia créch que també fan idénticas manifestacions de simpatía á la Fransa, encare que no en tan gran escala.

Naturalment, los russos ja son més *freds* que los gabatxóns.

Lo que 'm sembla, si es que ha de haberhi l' aliança franco-russa, que l' ós blanch dels Vosgos y la *mondai-*

ne dels Boulevards no han de avenirse de costúms al cap de poch temps.

¡L' un tan xaparro y l' altra tan eleganta!...

Bé, ¿qué 'ls sembla? ¿Es aquest un precedent que fassi creurer en una guerra europea propera?

Si acás, que de rebot no 'ns toqui res á casa nostra, porque la vritat, estém ara tan acostumats á la dolsa pau de la pau que no 'ns vindria gayre bé que 'ns emboliqués ningú en cap questió *guerrera* á pesar de tenir Espanya militars valents y *corazonados* generals.

¿Oy, *jóvenes* del día, qu' esteu millor fent caram-bolas?

En fi, veurém lo que 'n resulta de tot aixó.

DOCTOR GERONI.

VORA 'L MAR

...~*~...

Aná al estiu vora 'l mar
per mi es un goig verdader;
sentí 'l cant del mariner
veurer la quitxalla corra
ó capbussantse en la sorra,
es molt hermós, ¡quin plaher!

La onada l' amor murmura
boy bressolant las gavinas,
enjogassadas las ninas
miran lo seu aymador,
mentre 'ls hi esbatega 'l cor
rihent y cullint petxinas.

Lo pescador, d' un cop d' ull
ha perdut tota recansa,
la mar presenta bonansa...
—¡Farém pesca al por major!—
crida ab joia 'l pescador
alentat per la esperansa.

Y entre lo mar y 'l blau cel
ab cor brau, rostre seré,
mar endins corra ab dalé
afanyós de la riquesa
per allunyar la pobresa
que niu en sa llar vol fé.

Al estiu, vora del mar
m' hi encanto, tot es joliu;
y mentres lo cel somriu
bat mon cor de tant gosar.

FRANCISCA RABELL DE AYNÉ.

ANECDOTA

—¿Com te dius?

—Aurora. Però á tu ja t' ho puch dir, perquè per tú no tinch secrets. Aurora es lo nom de guerra: me dich Pepeta.

—¿Quina edat tens?

—Divuyt anys.

—¿Divuyt anys..? Deu esse la edat de guerra.

GLAMS DE UN AVARO

Un avaro morí, y dins de sa tomba,
esquinzant ab las unglas la mortalla;
en la callada nit aquet monótech
sostenia, causant més por que llàstima.

¡Lladres, lladres! ¡mireu! mireu que 'm roban,
me roban los diners que jo guardava!
¡Veniu, per Deu, veniu; Joseph, no 'ls toquis,
no 'ls toquis que son meus, fuig de la caixa:
no t' hi atansis, tanqueula ben depressa
que ab la claror del sol se fon la plata

Pero cá, no m' escoltan y somriuhen!
y per terra joyosos, los escampan!
com 'ls trehuen, remenan y regiran...
dexeulos, assessins, que á mí m' fan falta!
no 'ls feu trincar, mireu que aixís s' esmolan...
malvats... ja vinch, ja vinch... la forsa 'm manca;
la mort me te pels peus, la llosa dura
ab lo seu pés de marbre 'l cos m' aixafa!
D' aixó us valeu, ingrats, y 'm feu escarni
perque sabeu que estich en la mortalla!...
No 'ls toqueu, nebots meus, creyeu al oncle;
los diners sols serveixen per guardar-se;
com que son rodonets se 'ls toca apenas
y rodolan, relliscan y s' escapan.

Porteumels tots plegats, aquí al sepulcre
jo 'ls guardaré millor, no vindrán lladres;
si vosaltres sabesseu lo que 'm costa
de arplegá eix diner, quantas infámias
per tenirlo he comés, quantas baixesas!
mes ningú las sabia... jo ho callava...
y era honrat y bon home y fins católich,
y tots, quant jo passava 'm saludavan,
y vaig esser obrer de la parróquia,
y vaig esser hereu de confiansa;
Pero que feu? ja us veig, vaja, prou bromas,
que 's aixó de partir? mireu canallas...

Apa fora del quarto, tots á fora...
¡Quan jo penso que fins á lo meu pare
vaig negarli dos rals per sangoneras
y al ser á mitxa nit ja agonitsava!

y avuy aquets pillets se reparteixan
mon tresor, lo meu bé, que 's la meva ánima...
no se lo que 'm faría!, apa deixeu los,
no toquin mes diners las vostras grapas!
No 'm senten, ay! que los meus crits s' ofegan
dins de la terra que 'l meu cós aguanta!

Oh! mort, oh mort!, terrible tiranía
que de lo que vull mes mon cor apartas,
¿Per qué 'ls fossers al dar-me sepultura
no 'm varen enterrar dintre ma caixa?
Per qué 'l meu cor no va poder ser bossa
per ficarhi 'ls tresors que tan guardava?
Ay! ab son drinch que arriba á mas orelles
no 'm donarían are tantas ánsias!
Aquí ab mí... tots solets... ningú 'ls veuría...
jo 'ls podria tocar, sens la frisansa
de que cap lladre me 'ls robés; las sombras
no donas pas jamay á las miradas...

Tot es perdut avuy! oh cruel martiri!
ja pobre soch! fatídica paraula
pel qui com jo morí perque li dáren
dins d' un cartutxo una pesseta falsa!

Si ahí l' dolor va durme al cementiri
jo crech que avuy la coratjosa rábia
que mossega mos ossos, fins podria
ferme aixecar d' aquesta vil mortalla!

¿Ferme aixecar? no... no... que aqueixa tomba
ha costat molts diners... no vull deixarla,
jeyém... jeyém... aquí no 's gasta un cèntim,
ni 'm robarán la póls que 'l meu cós tapa!

Robá hi dit? qué es aixó? eh! qui m' estira?
qui 'm toca, qui 'm rosega la mortalla?
los cuchs! los cuchs! que famolenchs rosegan...

Fugiu...! es meva... no voleu deixarla?
si es que la fam vostres ventrells incita,
rosegueu los meus ossos, mas entranyas,
mes la roba, no, no, la roba es meva...

Oh! insectes vils, no 'm deu angúnia tanta!
segueixan... van robant... ay que 'm despullan!...

Fins de la tomba al fons he trovat lladres!
ja que res pot lo meu gemech tristíssim,
ja que evitar no puch tantas infámias,
ja que no puch fe ahorros de moneda...
callém y al menys estalviaré paraulas!

JOSEPH M.ª CODOLosa

ANÍS

Tenia cinch cents céntims la Ramona
y per molt bé guardá'ls,
se comprá un monader de plata bona
que li costá vint rals.

*¡Quanta gent per anarsen á las Borjas
sens pendre pá ni vi se emporta alforjas!*

Va prenent feyna al punyal
la ploma d' acer, senyors;
aquell, als pits feya mal,
ella, eyna de mal moral
fereix al bell mitj dels cors.

Darrera del retrato de sa ayimía
va escriure: «T' aymaré, sí, eternament.»
(Y en llapis ho va escriure, per si un día
convingués esborrarho fácilmente.)

Un trist quinqué que enllumenant s' asseca
es l' escriptor que de malvat no peca.

¿Sabéu lo que ha passat? que l' avi Tossa.
aquell fosser tant vell,
la llosa al aixecar d' una gran fossa
de cap hi há caigut ell.

La gent hi ha corregut, més no alenava,
y mort l' han aixecat...
¿Qué ho fá que aquells que 'l fos d' un altre cava
hi sol morí ell colgat?

Un gran sabi esgarrapantse
¡ay! sa venerable testa,
va trobarse entre 'ls cabells
un vil, repugnant insecte.
—Indigne ets de tenir vida
repugnant parássit—deya;
més l' insecte fentse 'l sabi
va murmurar ab sa llengua;
—¿Ets més que un butxi, si 'm matas
vil parássit de la terra?

J. ALADERN.

LA TOMASA
ASPIRACIONS

Es tonto y té l' ideal
d' esse bisbe ó cardenal.

Ara acaba d' entrá en caixa
y ja somía la faixa.

Tot emblanquinant escalas
d' artista va posant alas.

Aquest setmesó, gomós,
no aspira més que á fé l' ós.

ECLIPSE DE PERRUCAS

Algún temps prou que n' hi havia
 però ja ho hem olvidat;
 avans dintre d' una gerra
 las guardava cada qual
 y de terra las colgavan;
 pero ara aixó ha cambiat,
 lo Banch d' Espanya las colga,
 no ab terra, ab paper de Banch.

TIC-TAC

NOTES HISTÓRIQUES

TRETES D' UN MANUSCRIT DE QUATRE MESADES PASSADES

RA 'l mes de les roses d' enguany.

E estava malalt lo Prímpep de l' Esglesia, é anaren pel doctor.

E 'l doctor dix: precisa que Sa Santetat deixi 'l Vaticá, é se 'n vaji fora de la ciutat eterna á respirar bons ayres, é á menjar bones costelles, é á donar bones passejades pel mitj de les prades 'hont pasturan les ovelles é begue aygues de les fonts montanyoses ahont s' abáuran los remats.

E dix Sa Santetat: no puch abandonar la meva presó é tinch de restar en lo Vaticá. Además, ¡que dirían les gents!

E 'l mal s' agravá é 'ls dolors aumentaren é dix lo Prímpep de l' Esglesia: Anau á cercar á dom Tosti, que ell no més ho pot arreclá.

E anaren á cercar al sabi benedictí dom Tosti, arxiuer de l' Esglesia Romana, íntim confident de Sa Santetat é de confiança gran dels mes alts personatjes del Quirinal.

E dix Sa Santetat al benedictí: ¿Que opineu, Tosti, de la mía dolensa?

E respongué: Que hi ha que obehir al doctor. Casa de camp té Vostra Santetat: en Castel Gandolf; allí anau, que 'l govern del Rey ben content n' estará.

E dix Sa Santetat; segur n' estich, mes tal goig no 'm plau donarli.

E respongué dom Tosti: allavors, guilléuseles en secret.

E dix lo malalt: calleu, Tosti, calléu y no diguéu barbaritats. ¿Que diría 'l mon católich al sapiguer que 'l Vaticá está vuit de mí? Lo Vaticá sense mí, es bossa sense diners

E contestá dom Tosti: ¿é perquè, encar que vos no hi sigueu, lo Vaticá tè que restar sense vos?

¡Que dieu! dix Sa Santetat; jo tinch febre Tosti, mes vos en deliri estéu.

E respongué 'l benedictí: delirant no estich. Un germá vos teníu, que es lo cardenal Joseph, igual á vos de nas, é de boca, é d' ulls, é d' orelles é demés parts de la fesomia. Los seus vestits vos poséuvos é que ell se pose vostra sotana blanca per uns dies, é passant ell per vos é vos per ell, ningú haurá esment de vostra escapatoria.

E dix Sa Santetat: talent teníu é molt, Tosti, mes una prenda 'm manca pe. posarme 'ls hábitos cardenalicis, que es lo birret roig que dongui al secretari del Conclave, é mon germá es mes petit de clepsa é jo la tinch mes grossa, é 'l seu birret no 'm entraré é 'l meu se li ficaré massa en dins.

E respongué Tosti: aixó res hi fá; lo barretayre farà un birret per vostra clepsa é tot s' arreclará.

Aixis convingueren en fer eixes disfresses. Mes com la lley sináica dix: "no aixecarás falsos testimonis ni altrament mentirás," é fer eixa comedia mentir era, lo cel no volgué que aixís se manqués al precepte diví, é la comedia no pogué ferse, com ja 's veurá.

E Sa Santetat ab la disfressa, no había d' anar á Castell Gaudolf ni á altre punt hont se 'l poguéu rego-

neixer, sino á Mont-Cossin, que es una abadía benedictina situada en la vía de Roma á Nápol, que es la vila italiana hont s' ha d' anar mes abrigat sino 's vol corre cap perill, de lo qual lo malalt ja n' estaria informat.

E Tosti dix al primer ministre del Rey, lo que era projectat, é al ministre li semblá bé é s' oferí á donal: hi ajuda.

E un altre ministre del Rey, anomenat del Interior, al sapiguer que Sa Santetat se 'n anava á la vía de Nápol, també ho prengué á bé, é com á encarregat del Interior, á tota pressa féu netejar é reparar la vía napolitana.

E tot semblava que anés com l' anell al dit, é no hi aná.

E Sa Santetat debía sortir lo primer dissapte del mes de María, en vers la nit, disfressat de cardenal é ab la companya de dom Tosti.

E al trench d' auba del dissapte convingut, Sa Santetat se sentí mes nafrat, é 'l doctor no permeté que se 'n anés per la vía de Nápol aquell día, é l' escapatoria s' aplellá pel dijous prop vinent.

E al matí del dijous en que 'l pastor dels faels católics de tot lo mon, debía anar á guerir son mal per la vía de Nápol, dom Tosti se presenta al primer ministre del Rey é dix: l' eixida projectada de Sa Santetat per la vía napolitana no pot esser, á pesar de la vostra ajuda.

E respongué 'l primer ministre: ¿Com es estat aixó? Jo deixí la vía ben disposada perque tot poguéu ferse sense entrabanchs é anés tot ben llatí. Si s' ha posat un altre obstacle á la vía, jo l' entreuré, que poder tinch per ferho.

E dix dom Tosti: ben oberta está la vía, mes manca lo birret, é sense lo birret res pot ferse.

E contestá 'l ministre; Digueume com es estat aixó que un birret tant pugue.

E dix lo benedictí: se encomaná al barretayre de Sa Santetat, lo birret, dientli que era pel cardenal Joseph. Lo barretayre al veurer les mides que li portavan, esclamá: Les mides del cardenal no son aquestes, puig si aixís fés lo birret, fins á las espatllas li entraría. 'D' un cap grós son estas mides, é no 'n conech mes d' un que les tingui; es lo cap de Sa Santetat.

Aixís se despertá la curiositat dels romans é de les romanes, é com les gents que n' eran sabedores haurían esbombat lo fet é l' afluencia á la vía de Nápol podia interrompre lo viatge, amen del escándol á que podia donar lloch, la comedia no 's feu.

E prevalesqué lo precepte del decálech "altrament no mentirás."

Pel trasllat,
ROCH RICH.

QUEN'TO

Se parlava de morts:

—La meva dona había perdut los coneixements ja del día avans de morí.

—¿Sí? ¿No sabia 'l que 's feya?

—Conta: desde 'l día avans, encara no m' hi acostava, 'm feya petóns.

—¡Ah! ja. Al revés de la mèva sogra, que va conservá 'ls coneixements fins á l' ultima hora.

—¿Sí? ¿Estava serena?

—¡Vaya! Mira: tres minuts avans de fé l' últim baddall, va tirarme á la cara l' ampolla de la medecina que prenia.

GACETILLAS

al amich y aplaudit poeta Director del periodich «LA TOMASA»

D. Conrat Roure

Com que no costa gayre
fer *gacetillas*,
n' hi remeto unas quantas
en *seguidillas*:
perque s' enteri
tothom, de lo que passa
per l' *hemisferi*.

L' Os de *Russia* las unglas
fá temps qu' esmola,
y l' áliga *Francesa*
serena vola,
ab la esperansa
de que arribi lo día
de la venjansa!

L' *Alemania* guerrera
prepara l' casco,
entant l' *Austria* y l' *Italia*
tement *xubasco*
á ella s' arriman,
y encara que l' adulan
molt poch l' estiman.

Per mes *neutral* que vegin
á l' *Inlaterra*
més pór ha de causarnos
en *pau*, qu' en *guerra*,
may está en *oci*,
y aumenta las discórdias
per ser *negoci*.

Tremola l' lleó de *Espanya*
pero es de febra
vejent que *gat* li donan
en llóch de *llebra*,
y *Portugal*
pateix ja fá alguns días
mal de *caixal*.

La Exposició en *Chicago*
será imponenta
alli hi tindrà acullida
tot quant se inventa,
perque l' *Progrés*
aixafí á la *ignorancia*
per sempre mes.

En *Chile*, *Balmaceda*,
ha anat de nassos,
sofrint dels *Congresistas*
sérios *trastassos*,
¡Gloria als *Chilenos!*
que ja llibertat tenen,
y un *tirá* menos!

Si bé no ho assegura,
diu un *diari*;
que l' *llop* se ha tornat *tigre*
tan sanguinari,
que ha fusellat
á *cinquanta indefensos*

de *tendra edat*. (1)

Si es que resulta certa
semblant noticia,
la *Humanitat* entera
voldrá *justicia*,
ni que s' amagui,
es just que *Balmaceda*
lo seu *crim* pagui.

Es just que al *butxi infame*
ningú acullida
li dongui ja en la terra,
¡perdi la vida!
lo *despotisme* (2)
ha de tindre per tomba
lo *negre abisme!*

Per ara accepti aquestas
déu *seguidillas*,
escritas en mitja hora
y sens' *travillas*,
cosa mes *caya*
amich Conrat li guarda:

PAU DE LA LAYA.

(1) Segons un diari, en Balmaceda, sabentla seva derrota feu fusellar á cinquanta jovers de 12 á 15 anys, fills dels revolucionaris.
(2) «Als martres de Sarriá» Oda del senyor Codolosa.

Llissóns d' Aritmética

Quants n' hi han que van á estudi
per apendrer de contar
y no saben d' Aritmética
ni ab dos, ni ab tres, ni ab quatre anys.
Y en cambi, jo, ab una història
contada á estil catalá,
los farè entendre las reglas
que un mestre pot ensenyar.

He sentit dir de una nena,
que quan tenia quinz' anys,
los mosquits y xitxarel-los
la voltavan á grapats.
Y com tota sa figura
era un tipo angelical,
contant promesos á dojo
prompte sapigué *sumar*.

Trobant l' estat de soltera
per ella massa pesat,
va escullí 'l que l' hi agradava
y per si s' hi va casar.
Als demés tots va oblidarlos
un cop hagué prés estat...
¿Veuhén? Sens saber de comptes
va sapiguerlos *restar*.

Passa 'l temps y ab molt agrado
neix un nen al cap de l' any;
al cap de dos, bessonada...
y aixís aná continuant;
Al véurels plens de quitxalla
va quedar ben demostrat,
que sens saber de Aritmética
va aprendre á *multiplicar*.

Pensant:—sempre cols amargan,—
la muller, tot d' un plegat,
va tornarse capritxosa
ab los tipos elegants.
Quan lo marit era fora,
solía pujá algú á dalt...
y 's deya que li ensenyavan
de *partir*, y s' aplicá.

Per vía de las vehinas
lo marit se 'n va enterá,
y atrapantlos *infraganti*
tots dos á dintre del llás...
Va destarotá 'l col-loqui
ab un garrot á la ma;
ensenyant qu' es fi de comptes...
regla de tres ab quebrats.

M. FIGUEROLA ALDROFÉU.

L'Esquima

Per dirne quatre de frescas,
la careta fa servey;
jo ab ella y sense, 'n dich quatre...
que pécan per l' altre extrem.

Divendres últim se doná la primera representació en aquest teatro de la magnífica ópera *Jone*, del infortunat mestre Petrella, á benefici del popular tenor Angioletti, que interpretá molt bé sa difícil part de Glauko.

No 'ns cansarém de repetir que aquest artista, á més de ésser un cantant notable es un artista tan estudiós que may quedarà malament en los *spartitos* que se li confihin, puig sempre surt ayrós de sos *róles*. Moltes vegadas no basta cantar bé, sinó qu' es necessari presentarse millor. Pero 'l tenor Angioletti ho posseheix tot; canta bé y 's presenta ab propietat. En la mateixa *Jone*, vam fixarnos en un detall que casi cap periódich s' ha dignat consignar, y es que 'l personatge de Glauko, á cárrech del tenor, no duya barba en la historia, com casi cap dels joves patricis romans, y 'l Sr. Angioletti no vá vacilar en ferse afeytar la que usa á fi de presentarse ab deguda propietat. En cambi alguns dels altres artistes, y hasta 'ls coros, no seguiren l' exemple.

Van distingirse també las Sras. Bassi y Fábregas y 'ls senyor Borgioli y Thós, pero ferém especial menció del professor de clarinet Sr. Porrini que executá un *solo* en lo tercer acte ab una perfecció admirable que li valgué molts aplausos.

Al tenor Angioletti, beneficiat, se li feren molts regalos y recullí aplausos expontanis.

La orquesta bé. La enhorabona al Sr. Perez Cabrero.

Dissapte se representa *Lucrecia Borgia* en la que per primera vegada desempenyava la important part de Genaro lo reputat tenor Sr. Bertran, que en lo transcurs de la obra feu gala de sa preciosa veu, si bé bastant descuidada per l' estudi.

En la célebre frasse *Matre mia* 'ns feu recordar al célebre é inmortal tenor que porta per nom lo teatro, deixantnos desilusionats al final del *tercello* y *duo* que 'l precedeix.

Molt bé estigué la Srta. Fabregas, en lo patje Ursino, y sols regular la Sra. Gay y Sr. Gil Rey.

En la segona representació s' observá millor conjunt.

CATALUNYA

S' estrená *El primero*, y á causa de son *interesant* argument, *notables* xistes é *inspirada* música, al abaixarse 'l teló va sissejarse y lo públich no 's digná demanar lo nom dels autors.

¡Sembla estrany tanta *ingratitude* é *ignorancia*!

Tal es en resúm lo que al final degueren pensar la empresa y autors del nou esperpento.

Perá ahir estava anunciat lo benefici de la primera actriu Srta. Gorriz. Se 'ns va dir que en un dels intermedis cantaria una *aria* de alguna de las sarzuelas clásicas de Gaztambide.

Tot podria ser. De mes verdas se 'n maduran. ¡No canta música de Auber: donchs bé pot cantar la de un altre compositor.

O, y avuy que tot ho véns la *sans façon*...

NOVEDATS

Tant per l' exit alcansat com per las entradas obtingudas ab las representacions donadas del espectacle *De la terra al*

Sol, ningú creuria que 's tracta de la 400 y pico representacions, sino de las primeras.

Inútil creyém dir que en lo desempenyo hi lográ molts aplausos lo *mascot* del teatro Sr. Colomé, aixis com los principals artistes.

S' está ensejant pera últims de la present setmana la bufonada japonesa: *Ki-ki-ri-ki*.

CIRCO BARCELONÉS

Diumenje tingué lloch la última representació de la pantomima aquática *Las bodas de Saltamontes* que per la série de bolets (*vritat*) repartits al final per questions d' *etiqueta* hagudas entre los artistas, 'ns feu recordar lo final del célebre Rosari de la aurora. Molt aplaudida ha sigut la ocurrencia de la parodia *Las damas vienesas* y en ella hi derrotan tota sa gracia los aplaudits Saltamontes y Pierantoni.

Los nous escéntrichs germans Lang, que han debutat ultimament no causaren gran admiració per ser molt molt inferiors en sos treballs á altres artistes que 'ls han precedit.

UN CÓMICH RETIRAT.

LA MES GRAN DESVENTURA

A mon ver amich lo aplaudit copologo, en Cinto Ventura

¿Versos, demanas amich?

Doncas versos te faré;
per mes que tu ja sabs he
que 'm causa bastant fatich.
Tu ja sabs, que sempre dich
no mes que la *vritat* pura...
Donchs no 'm causis amargura
volguent que jo versifiqui...
No vulguis que m' emboliqui
ab los consonants, Ventura...

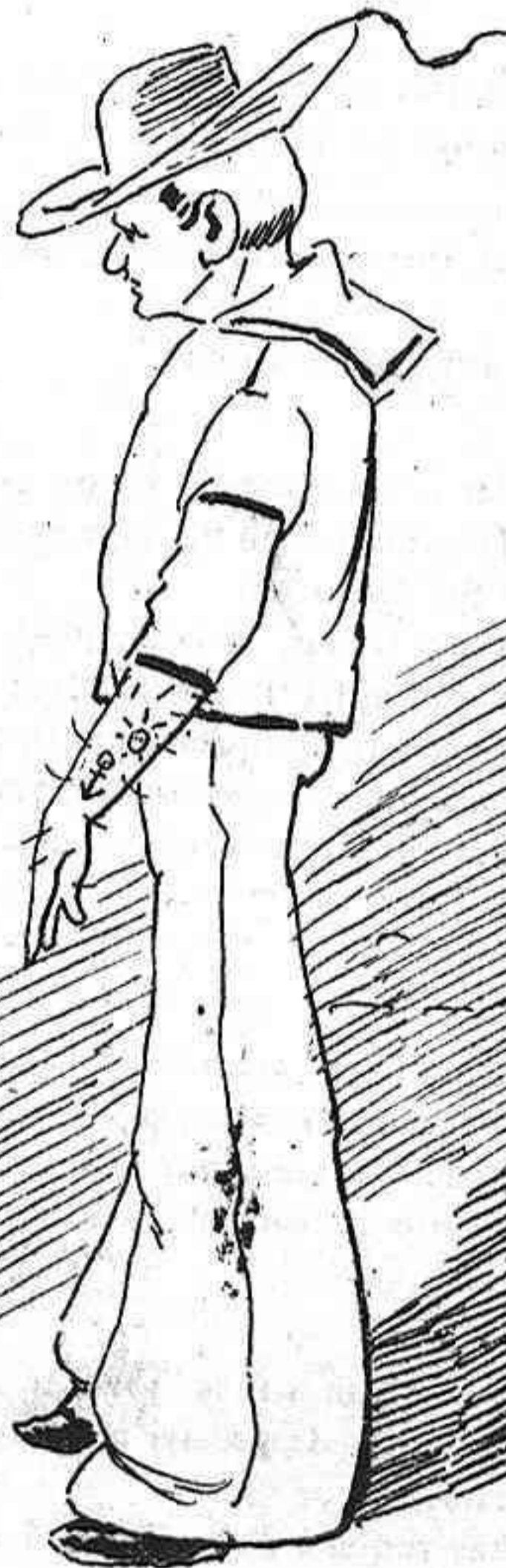
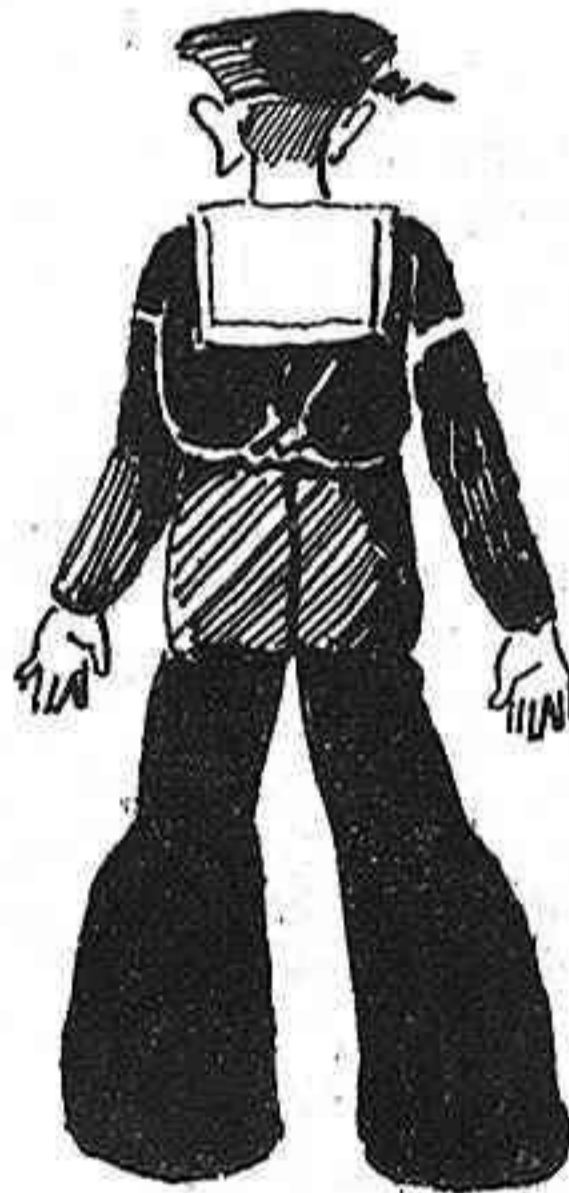
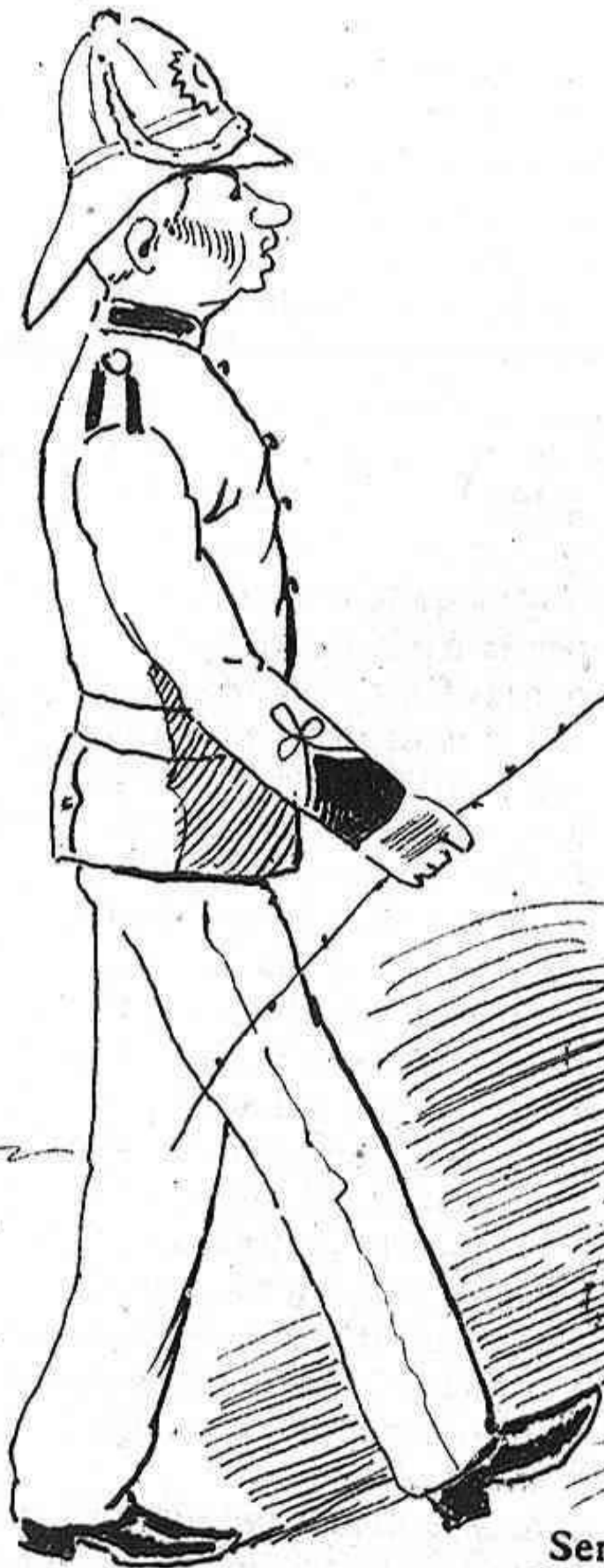
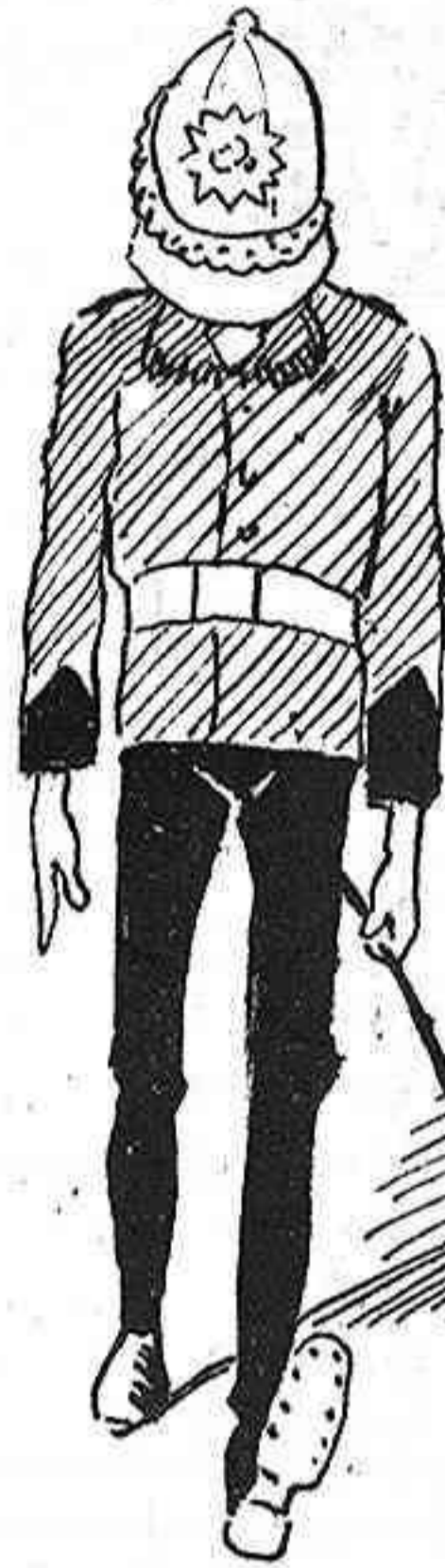
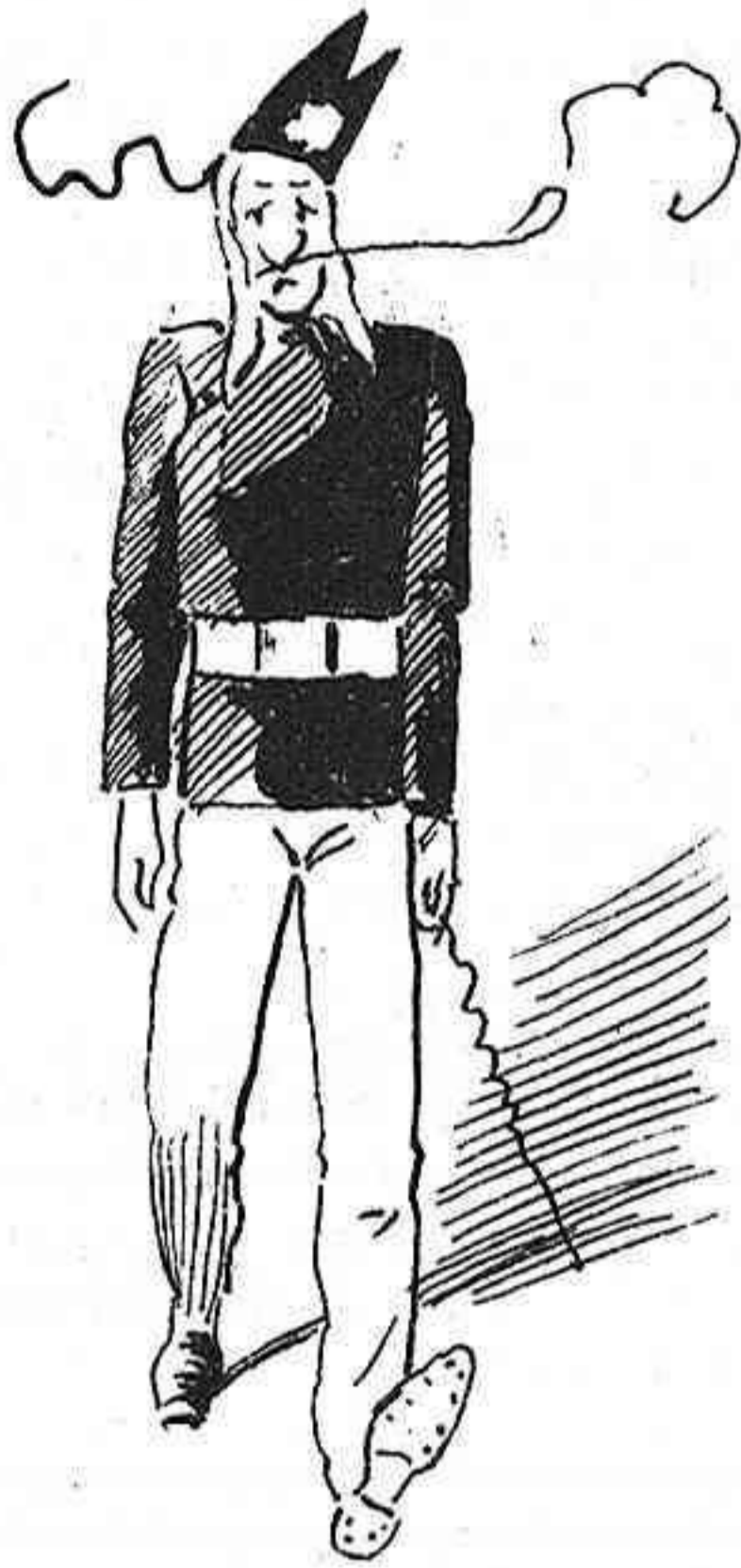
Si tingués facilitat
en fer versos, te 'n faria
per ta mare; per ta tia,
y... per tot lo mon plegat.
Peró noy á dir *vritat*
no 't puch fer de res pintura,
ni 't puch dir si 'l vent murmura
ab quintillas, ó quartetas,
com ho fan tots los poetas.
que saben fer'ho, Ventura.

Si 'n sapigués, jo 't diria
que tenim un mal govern;
que fa mes fret al hivern...
que al istiu al pich del dia.
Créume noy, que 't descriuria
del pagés la desventura
quan agafan la malura
los ceps, y no pot fer vi...
Pero aixó... ¡pobre de mí!
no te ho puch dir'ho, Ventura.

Diga 'm que soch animal;
diga 'm que soch un sabata;
diga 'm tonto; digam rata...
lo que vulguis, tan se val,
res d' aixó no 'm farà mal.
Pero Ventura procura
no t' agafi la locura
de dirme que versos fassi;
puig per mes que m' escarrassi
te 'ls faré mal fets, Ventura.

LL. SALVADOR.

RECORTS DE L' ESQUADRA INGLESA

R

Sempre han sigut los inglesos
aficionats als invents
y han inventat ab los 'rajos'
variats, dels mariners,
l' amagá y ensenyá 'ls caps
l' ensenyá y amagá 'ls peus.

A Sevilla s' ha establert un d' aquestos apóstols que curan ab escupina.

Mereixeria que 'l traguessen á escupinadas.

A Varsòvia, en 1886, va morí un subjecte, que deixava una bonica fortuna, que tenia depositada en una caixa. Deya 'l testament, que no s' obrís la caixa fins als 10 de juliol de 1887. Al arribar aquesta fetxa, los parents obriren la caixa y n' hi trobaren un' altra dintre ab un rótul que ordenava que, no s' obrís fins als 10 de juliol de 1890. També arribá aquest día y al obrir la segona caixa hi trobaren un document en lo qual se disposava que la séva fortuna, calculada en un milló de franchs, se diposités en un Banch del Estat, pera repartirse ab los corresponents interessos, entre 'ls hereus á qui correspongui en 1.910.

Los actuals hereus, encara que siguin xatos, haurán quedat ab un pam de nas.

Lo Comité económich de l' Habana ha felicitat per telégrama als seus representants en Madrid pel tractat ab los Estats Units.

Es clá; es una gràcia que 'ls ha fet lo govern, ab desgracia per totas las demás províncias espanyolas.

Algúns individuos y cabos burots, han sigut suspesos de paga y empleo.

Debían consumí 'ls consums.

A la cort de Berlín també hi ha un escándol, ó siga una cuestió d' *licada* com diuhen los espanyols, ó bé una *indecencia* com diu lo Sr. Cánovas.

La Baronesa de Beust, filla natural, segons sembla d' una prímpcesa que morí 'l mes de Maig últim, disputa á l' emperatriu l' herència de aquella prímpcesa que l' emperatriu posseheix en virtut de testament que la Beust creu destituit de las garantías legals, essent ella l' única heredera com á tal filla natural.

¡Cosas de Córts!

A Sagunto hi han anat tropas, á causa de l' efervescència que hi ha per cuestió de las ayguas. Será en compensació de la que en aquell mateix punt hi hagué en temps dels romans per cuestió de foch y mes modernament per una militarada.

Setze parisiens, que 'l mes jove té 50 anys, han sigut condemnats á set anys de presiri per haber atropellat á una noya de 16 abrils.

Aquestos setze venen á donar la rahó á Darwin de que l' home vé del mico però que, además, torna á allí d' hont vé.

Ara que ja 'ls barcelonins están tips, casi se sol dir, de la pantomima aquática, un particular que segons sembla tenia patent d' invenció per una pantomima semblanta, s' ha querellat contra l' empresa del Circo Equestre per usurpació de patent.

Donat cas de que 'l querellant tingúes rahó, lo qual ho trobém molt difícil, nos sembla que se li podria aplicar alló de que «quan fou mort, lo combregaren.»

A Saragossa per boigs. diu lo ditxo, y crech que es veritat, per lo que ara ha acontescut ab un boig *sabi* relativament.

S' ha tirat dalt abaix d' una finestra, però avans tiranthi un matalás per no pendre mal ab la caiguda.

¡Si 'n tenia de caletre!

Ha fugit del seu marit, en Alemania, una dona de 64 anys emportanse mil pessetas.

Lo marit ho va posá en coneixement de l' autoritat, segurament per recobrá las mil pessetonas, porque per ella... poch deuria valer la pena per un cantó; y per altra. ja no es fácil que 's perdi.

Dimacres de l' altra setmana, á Tanger varen casarse una tia y un nebot de 60 y 50 anys respectivament. Los vehins volgueren *obsequiarlos* ab unas esquellots; ells varen insultar als *músichs* fent relluhir ganivets, encara que no hi hagué cap desgracia.

No volém pas dir que no hi hagués motiu pels esquellots, pero lodels ganivets si que hi va esse de massa.

L' «Asociación benéfica-protectora de la enseñanza libre,» de Lleyda, ha obert un concurs públich al objete de cubrir una plassa vacant de Director de la primera escola de noys que ha d' inaugurarse 'l día 1.º del próxim Octubre dotada ab l' haber anyal de vuyt mil rals.

Los que desitjin pendre part en aquest concurs, podrán enterarse del programa, debent dirigir las instáncias al President D. Rossendo Castells que viu en aquella ciutat, plassa de la Constitució, núm. 20, segon pis.

LA MATINADA

M' agrada la matinada
per la frescura que té,
per las flors y las herbetas
qu' al matí semblan incens,
per la brisa qu' á la ondina
del torrent, va dan lo bés.
Pel bell só de la espessura
quan la trenca l' suau oreig,
pel murmull de la pineda,
pel remor dins del nuhet,
pel somris de la rosada
á qui 'ls raigs del Sol fereix
quan va sortint com la perla
d' entremitj del fullám vert.
M' agrada la matinada
y en ella vaig en tot temps
perque es tan dolsa com pura,
com lo Sol, gran y esplendent.
Y sobre tot molt m' agrada
la matinada, perquè
com més dematí m' aixeco,
tinch més temps per... no fer rés!!

MAYET.

Repichs

La setmana passada no reberem la visita del apreciat setmanari: *Lo teatro catalá*.

¿Que serà, que no serà?

Han sigut del tot suspesas las representacions que ab tant zel y bona voluntat s' habian inaugurat en lo teatro Calvo-Vico.

Quedan donchs defraudadas las esperansas de un altre teatro catalá.

Aquest gastament es encar més terrible que la cèlebre frase de *La Traviata*:

¡Gran Dio, morir si giovane.

Corre la noticia de que 'l general Martinez Campos tornarà á entrá al ministeri de la Guerra, segons diuhen alguns periódichs.

Mentres no sigui per esser ministre, menos mal.

A Roma 's preparan manifestacions populars contra la triple aliansa.

Aixó podrá esse una triple aliansa, però serà també una séxtuple desaliadora, perque quan los mateixos pobles aliats no la vólen, portará un feix d' embolichs.

A Sevilla ha aparegut un altre *apóstol* que diu que cura tota las enfermetats, pero fá fer als malalts que van á trovarlo unas provas tan ridículas que alguns d' ells se trovan en grave estat.

Tal vegada 'ls fá tallar alguna cosa del individu, obligant-los á menjarsho rostit á la paella.

¿Fins quan durará senyors adelantats la superstició?

Telegramas

La Riba. Ha arribat l' esquadra inglesa. Acabau de passar cinch mariners d' ella, fent esses. Esperém véuren mes, perque tots ells també esperan beure.

Lisboa.—Se diu que ha tocat *lo dos*, un frare que estava complicat en l' assumpto del convent de Las Trinas. Sospitém que avans había tocat *la una*.

Valparaís.—Lo *parais* d' aquí es una série de castanyas que 's clavan las tropas de Balmaceda y las dels insurrectes. Per ara, ningú guanya; es dir, tothom pert.

Sant Sebastián.—Aviat se casará una hermosa senyoreta ab lo cèlebre *pelotari* Irún. Se diu que li ha entrat afició també al joch de la pilota.

MANXASA.

Sant Sebastián, 2 Septembre.—Tarde.—Acaba de arribar lo Sr. Monjetas ab la seva creu de comendador á fi y á efecte de posársela mentres prengui banys.

L' acompanya sa distingida esposa.

NET Y CIERO.

Teatro Europeu

—GRAN FUNCIO D' ACTUALITAT—

1.er Sinfonia *bélica*, per l' orquesta italo-austro-prússica.

2.^{on} La tragédia portuguesa

LA VÍCTIMA SARAH

desempenyada per la companyia *des Trinas*.

3.er L' obra russo-franco-inglesa

L' ESTRIPA ALIANAS

posada en escena ab tot lo seu aparato de preparatius per fer la castanyada.

4.^t L' ópera cómica

LA RUSSÓFILOMANIA

executada per la *troupe* francesa que tant se lluheix ab las sevas exajeracions.

5.^t Lo drama inglés

LO BACCARAT

original del Prímpep dels Galls, ab acompanyament de laments de la seva mare y de protestas dels seus vassalls.

6.e La farsa romana

LA FUGIDA DEL VATICÁ

inventada per dom Tosti ab colaboració del signor Carnioli, en la qual impideix lo desenllás un cèlebre barretayre.

7.^m L' habanera

L' industria sucrera

cantada per la senyoreta Cuba, trepitjant las altras industrias nacionals.

8.e Finalisarà la funció ab lo coro *realista*

LAS EUMADORAS

en lo qué tant lluheixen los trajos de las principals soberanas europeas.

A las vuyt, (y plé)

ENTRADA: PER L' ÁFRICA

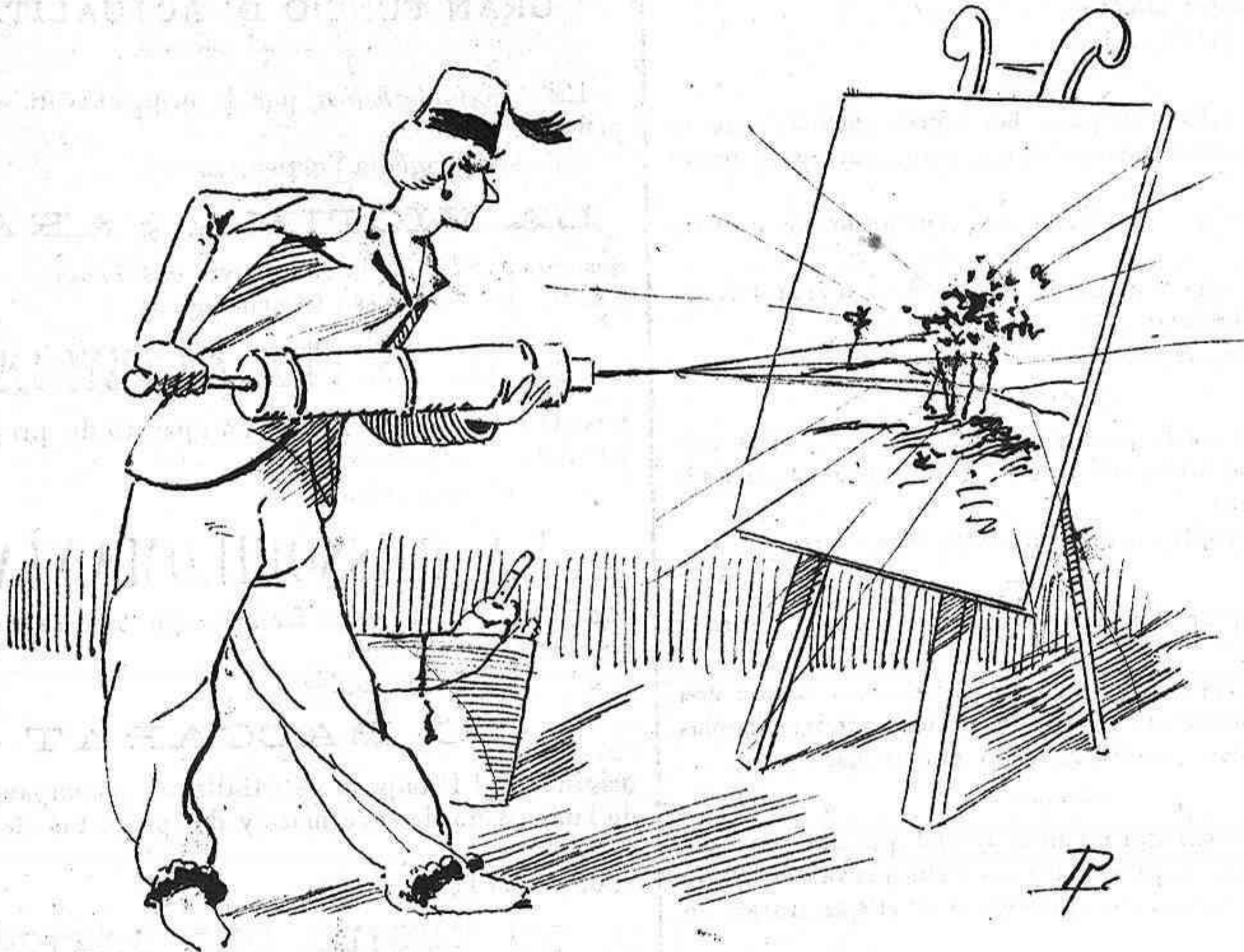
GALERIA DE CELEBRITATS

10 CENTIMS RETRATO

Figuran ja en aquesta celebrada galeria de retratos sobre cartolina, deguts al llápis del dibuixant especialista en aquest género, Sr. Punts suspensius, una escullida collecció en la que hi constan entre altras, las personalitats artísticas E. Mendoza Tenorio, F. Soler de Ros, J. Guerra, C. Parreño, C. Martinez, Ll. Campos, A. Rossi, E. Duse, E. Borghi-Mamo, M. Franceschini, C. Delgado, S. Alverá, A. Vico, T. Edison, J. Gayarre, F. Uetam, M. Matorrodona, J. Valero, V. Balaguer, N. Monturiol, P. Sarasate, F. Mascheroni, L. Fontova, C. Bordaiba, R. Nobas, Ll. Gorritz, Maria J. Massanés, M. Montes, J. Ruiz, P. Tintorer, M. Fábregas, C. Lorenzale, M. Rodriguez, J. M.ª Vallés y Ribot, E. Tetrizini y F. Cardinali.

UN PAISAGISTA ATREVIT

Ab aquest moderníssim sistema s'hi gasta més color, però s'hi estalvien pinzells, temps y paciència; y surten uns paisatjes, millors que molts dels que s'exposan.

SECCIÓ DE TRENCA-CIASCAS

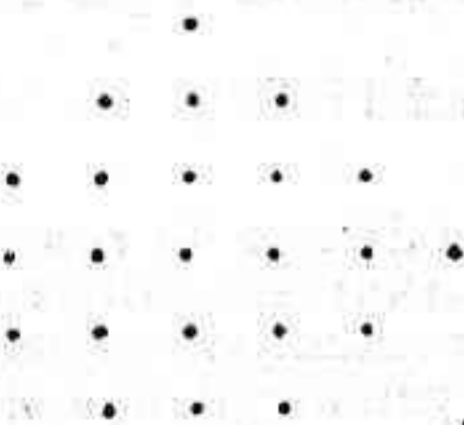
XARADAS

Porto tant llarchs los Total del radera que 'm dos hu casi be tots los dos tres de las botinas, Pasqual M. EMULAP.

II.

Prima inversa, un animal; consonant es la segona; tersa inversa mineral y trobarás un nom d'home si buscas la ma total. P. MORA.

ROMBO

Vertical y horizontalment: 1.ª rotlla; consonant; 2.ª part de la persona; 3.ª idem; 4.ª carrer de Barcelona; 5.ª una capital; 6.ª número y 7.ª consonant. UN XINO CATALÁ.

FUGA DE CONSONANTS

—a.a.e.i.a...ú.i.e..a.o.
E..o.e.e.o...i.e..t
—a.o.o.é;.e..e.u..a.o.e..
.o..o'..é.i..ú.e..o.
UN INDIO LITOGRAFICH.

TRENCA-CAPS

ADELA ALÉS

MURCIA

Formar ab aquestas lletras lo nom de un drama catalá. P. M. GALLART.

PROBLEMA

Descompondrer la suma 968 per quatre cantitats que sumadas, restadas, multiplicadas y divididas per dos números diferents, dongui resultats iguals. UN ANIDINACOSMOPOLITERÁPICH.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

- 1 2 3 4 5 6—Nom de home.
- 1 5 4 5 3—El vi en té.
- 5 4 5 3—En flors.
- 6 5 4—Astre.
- 1 2—Lletra.
- 1—Consonant.

J. BEA.

GEROGLÍFICH

X
POLL
1 3
ANA

I. POÏCAR.

SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN LO NÚMERO ANTERIOR

Xarada esquila.—En ri que la Trenca-caps.—La Marmota Conrat Roure Ters de sílabas.—

PE PI TA
PI TA RRA
TA RRA SA

Problema.— $81+47=128$
 $81-47=34$

Logogrifo numérich.—Tapioles.
Geroglílich.—Per roncas veus las granotas

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITGRAP

Preus de suscripció:

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pta.
Cuba y Puerto Rico id.	2 "
Extranger id.	2'50 "
Número corrent.	0'10 "
" atrassat.	0'20 "

NOTA—Tota reclamació podrá dirigitse á la Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, n.º 5. LITOGRAFIA DE RIBERA Y ESTANY.

Lit. Barcelonesa, S. Ramón, 5.—Barña.